

PATANI FORUM

ปฏินรูป

(ไม่เอา) ความรุนแรง

Patani Forum
WWW.PATANIFORUM.COM

บทบรรณาธิการ 3

แถลงการณ์ กรณีกราดยิงเด็ก ณ บ้านปะลูกาเปเราะ จ.นราธิวาส 5

บทความพิเศษ

ปริศนาต้นตอตรวจ ณ ชายแดนใต้ (ตอนจบ) 6

รุสณี แวอุมา, รุวิดา ยูโซะ

Patani Cafe'

New Media & ไฟใต้ :

Share ความเข้าใจ หรือ Like..ความรุนแรง ตอน 2 13

ยรรยง มะสุยู และกองบรรณาธิการปัตตานีฟอรัม

เสียงสะท้อน : ภูเก็ท และชายแดนใต้ กับภาวะสมัยใหม่และความสับสน 18

ยรรยง มะสุยู และกองบรรณาธิการปัตตานีฟอรัม

สังคมไทยกับปัญหาชายแดนใต้ ณ ก้าวอย่าง 1 ทศวรรษ ตอนแรก 26

ยรรยง มะสุยู และกองบรรณาธิการปัตตานีฟอรัม

Patani Forum Team : บรรณาธิการ เอกรินทร์ ส่วนศิริ กองบรรณาธิการ ปรัชญา โต๊ะอิแมต, อับดุลเลาะ หมดอดะด้า, อาอีซะห์ กายแก้ว, แวนีซะ สุลหลง, นูรีมะห์ บือราเฮง
ออกแบบและจัดรูปเล่ม Carbon-Black

ติดต่อ Patani Forum

112/21 หมู่ 5 ถนนหนองจิก ตำบลรูสะมิแล อำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี 94000

Email Address : editor.pataniforum@gmail.com

Web Site Address : www.pataniforum.com

Facebook : http://www.facebook.com/pataniforum

ขุมทรัพย์ที่ปลายฝัน ?

ความรุนแรงทางการเมืองที่เกิดขึ้นต่อเด็กในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้และกรุงเทพฯ คงเป็นความรุนแรงที่ไม่มีใครสามารถยอมรับได้ ในฐานะเราเป็นคนเหมือนกัน ประกอบกับเหยื่อความรุนแรงที่เป็นเด็ก ฉะนั้นไม่ว่านับถือศาสนาพุทธหรืออิสลาม ไม่ว่าจะเป็นผู้รักชาติหรือพวกแยกดินแดน ไม่ว่าคนใส่เครื่องแบบหรือพลเรือน น้ำตาของพวกเขาเป็นสีเดียวกัน คือสีแห่งความเจ็บปวดจากการสูญเสียที่ไม่มีวันได้คืนกลับมา เพราะสังคมการเมืองไทยได้พรากชีวิตอนาคตของสังคมไปอย่างเลือดเย็น

ทำให้ผู้เขียนนึกถึงหนังสือ “ขุมทรัพย์ที่ปลายฝัน” (The Alchemist) เขียน ปาโล โคเอโย แปล ศ.ดร. ชัยวัฒน์ สถาอานันท์ เรื่องราวในหนังสือ The Alchemist ว่าด้วยเรื่องราวของเด็กหนุ่มเลี้ยงแกะนาม Santiago ผู้ซึ่งฝันที่จะได้เดินทางไปสถานที่ต่าง ๆ ตามความปรารถนา แต่แล้ววันหนึ่งเขาก็ได้พบกับลางบอกเหตุบางอย่าง ที่ทำให้เขาเดินออกไปค้นหาความฝันที่แท้จริงของเขา พร้อมกับชะตากรรมที่ถูกขีดขึ้นใหม่เพื่อให้เขาได้พบกับสิ่งมหัศจรรย์ที่สุดของมนุษย์ ซึ่งนั่นทำให้เขาได้ออกเดินทางจาก Spain มุ่งหน้าสู่ Egypt ผจญภัยในดินแดนแห่งทะเลทรายก่อนจะได้พบกับ The Alchemist (นักเล่นแร่แปรธาตุ) ที่รอเข้าอยู่ ณ สุดปลายชะตากรรม

แก่นหลักของเรื่องไม่ได้อยู่ที่เรื่องราวเหนือ

ธรรมชาติแต่อยู่ที่การค้นหาสิ่งที่เรียกว่า “ความฝัน” และการเดินทางเพื่อไปไขว่คว้ามัน โดยระหว่างทางนั่นเอง หัวใจของผู้เดินทางก็จะถูกทดสอบด้วยสิ่งต่าง ๆ และผู้ที่เอาชนะได้ก็จะพบกับหลักชัยที่มีค่ายิ่งกว่าชีวิตของเขาเอง เช่นเดียวกับ Santiago ที่เดินทางเพื่อตามหา “Treasure” (สมบัติ) อันถูกระบุว่ารอเขาอยู่ที่พีระมิด ซึ่งแม้จะมั่นใจถูกระบุว่าเป็นสิ่งของแบบรูปธรรม แต่ระหว่างทางนั้นเขาก็ได้เรียนรู้และค้นพบสมบัติที่ล้ำค่ามากกว่าด้วยซ้ำ

ท่ามกลางความรุนแรงที่ปรากฏชีวิตเด็กได้ทำลายอนาคตของสังคมและสร้างเมล็ดพันธุ์ของความรุนแรงแบบใหม่ขึ้นมา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “ความชินชา” ต่อความรุนแรงที่กระทำต่อเด็ก และเป็นความเคยชินที่มองไม่เห็นอนาคตอันไฝ่ฝัน

คำถามจึงมีอยู่ว่า ชุมทรัพย์ของพวกเราในสังคมคืออะไร เราจะเดินทางไปถึงปลายทางกันหรือไม่ และระหว่างการเดินทางของคนในสังคมที่ต้องสู่ทางการเมืองเราพอจะมีที่ทางและขยายพื้นที่ความปลอดภัยให้แก่เด็กพอจะเดินทางไปหาฝันของพวกเขา ก่อนที่พวกเขาจะต้องมาจบชีวิตด้วยความไฝ่ฝันสังคมโรแมนติกของนักปฏิวัติ/ปฏิรูป ที่ไม่มีแม้แต่ทั้งหลักการและมรดกที่เป็นวิธีการอยู่ร่วมกันของเด็กๆ ในอนาคต แต่นักปฏิวัติ/ปฏิรูป ได้ทิ้งซากปรักหักพังของหลักการการอยู่ร่วมกันอย่างสันติและความขัดแย้งกันแบบไม่ฆ่า

วารสาร ปาตานี ฟอรัม ขอเปิดฉากบทแรกด้วยคำแถลงการณ์ประกาศความรุนแรงที่มีต่อเด็ก และขอร่วมมรดงศ์ยุดิความรุนแรงทางการเมืองที่ส่งผลต่ออนาคตของเด็กทุกรูปแบบ จึงขอส่งสารถึงนักปฏิวัติและปฏิรูปทั้งหลาย

ด้วยมิตรภาพและไมตรีจิต

เอกรินทร์ ต่วนศิริ

แถลงการณ์
วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2557
กรณีกราดยิงเด็ก ณ บ้านปะลูกาแปเราะ จ.นราธิวาส

จากเหตุการณ์เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2557 เกิดเหตุคนร้ายกราดยิงบ้านพักเลขที่ 157/4 ม.7 บ้านปะลูกาแปเราะ ต.ปะลูกาสาเมา อ.บาเจาะ จ.นราธิวาส เป็นเหตุให้ **ด.ช.มูยาเฮด มะมัน** อายุ 11 ปี **ด.ช.บาฮารี มะมัน** อายุ 9 ปี และ **ด.ช.อิลยาส มะมัน** อายุ 3 ปี บุตรชายนายเจมู มะมัน เสียชีวิต **ปาตานีฟอรัม** รู้สึกสลดใจต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ขอแสดงความเสียใจและเห็นใจต่อครอบครัวผู้สูญเสียและขอประณามการก่อเหตุดังกล่าว ทั้งนี้ ปาตานีฟอรัมขอแสดงความกังวลต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นดังต่อไปนี้

1. การกระทำความผิดดังกล่าวมันจะอยู่ในภาวะความขัดแย้งหรือภาวะสงคราม ถือเป็นการกระทำที่ไร้มนุษยธรรมอย่างยิ่ง เพราะเป็นการกระทำต่อเด็กหรือกลุ่มเป้าหมายที่อ่อนแอไม่มีอาวุธ

2. ขอให้ผู้ที่ใช้ความรุนแรงทุกฝ่ายคำนึงถึงเหยื่อผู้บริสุทธิ์ผู้ที่ไม่มีอาวุธที่จะลุกขึ้นมาตอบโต้ได้โดยเฉพาะ เด็กและผู้หญิง หรือขอให้ท่านได้ใช้แนวทางที่สันติวิธียึดหลักกฎกติกาของสังคม โดยคำนึงเสมอว่าจะไม่ขยายความรุนแรงและความขัดแย้งให้เพิ่มขึ้น

3. ขอให้รัฐดำเนินการสอบสวน อย่างเป็นธรรม รอบด้าน และมีความโปร่งใส เชื่อถือได้เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม สร้างความไว้วางใจต่อทุกฝ่าย และเปิดเผยต่อสาธารณชน

4. ขอให้ทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคประชาสังคม สื่อมวลชน และประชาชนทุกคน ตระหนักถึงความรุนแรงที่ส่งผลต่อเด็กไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม อันนำไปสู่การลดทอนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กในอนาคต และแสวงหาวิธีการ กระบวนการ ในการปกป้องชีวิตเด็ก

ด้วยสันติและสำนึกร่วม
ปาตานีฟอรัม

ปริศนา ?

ด่านตรวจ ณ ชายแดนใต้

“ไขกุญแจ ภายในกล่อง” (ตอนจบ)

หมายเหตุ บทความชิ้นนี้ปรับปรุงจากรายงานฉบับสมบูรณ์ “ปริศนาด่านตรวจ ณ.ชายแดนใต้” นำเสนอวิชา Seminar on Issues in Politics, Government, Economy, Society and Culture in Southern Border Provinces
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

มาต่อจากปริศนาด่วนตรวจ ที่เริ่มฉายภาพชัด ปัญหาที่เกิดขึ้น กับข้อเท็จจริง ที่มาจากการให้ข้อมูลฝากฝังเจ้าหน้าที่ มาตอนนี้ชวนมาประติประต่อปริศนา จากการให้ ข้อมูลอีกด้านของประชาชนในพื้นที่ โดยผู้ประกอบการที่ไม่ประสงค์ออกนามเมื่อครั้ง การให้สัมภาษณ์ช่วงเดือนกันยายน 2556 โดยระบุว่า การที่มีเจ้าหน้าที่ทั้งทหารและ ตำรวจเข้ามาดูแลประชาชนในพื้นที่เพื่อสร้างความปลอดภัยและบรรเทาเหตุการณ์ให้ เบาบางลงนั้นถือเป็นเรื่องที่ดี แต่ควรมีในจำนวนที่พอประมาณ อย่ามากเกินไปหรือน้อย เกิน และปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด ไม่ปล่อยปละละเลยจนเกินไป

ฟุ้งมูมของพ่อค้า แม่ขาย

“อย่างทุกวันนี้มีเจ้าหน้าที่มาคอยดูแลประชาชนจำนวนมากเกินไป ด้านตรวจ ก็เยอะแยะ แต่การปฏิบัติหน้าที่ด้วยประสิทธิภาพมาก **มีจำนวนกำลังมาก แต่ไม่รู้จักใช้ ประโยชน์ ก็ไร้ค่า** จากที่เคยโดนตรวจมามีความรู้สึกที่ว่า “ประชาชนโดยส่วนใหญ่ให้ความ ร่วมมือกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่พอสมควร แต่การปฏิบัติหน้าที่ไม่เข้มงวดหรือจริงจัง เท่าที่ควร แค่ว่ามาจากไหน จะไปไหน คั่นชนิดหนอย ก็ปล่อยไป ถือว่าเป็นการปฏิบัติ หน้าที่แล้ว ซึ่งการกระทำเช่นนี้เป็นการสร้างความรำคาญให้กับประชาชนเป็นอย่างมาก รวมไปถึงการเสียเวลาด้วย”

การปฏิบัติหน้าที่อย่างไม่เต็มที่นั้นส่งผลให้ประชาชนโดยส่วนใหญ่มีความคิดว่า เจ้าหน้าที่ได้ปฏิบัติหน้าที่เพื่อสร้างผลงานและเพื่อของบประมาณให้มากขึ้นกว่าเดิม หรือเรียกว่า ปฏิบัติหน้าที่เพื่อผลประโยชน์ของตนเอง ซึ่งการกระทำเหล่านี้จะเห็นได้ชัดจากการตั้งด่าน ตรวจหลายจุดในพื้นที่ แต่ไร้เจ้าหน้าที่ เหลือไว้เพียงด่านตรวจร้างๆ สร้างความเสียเวลา และความรำคาญใจให้กับประชาชนที่สัญจรไปมา

การตรวจค้นของเจ้าหน้าที่ถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ที่ไม่สมควร เพราะการตรวจทุก ครั้งจะเลือกตรวจเฉพาะคนที่ตนคิดว่าน่าสงสัย ไม่ได้ตรวจทุกคนที่สัญจรไปมา และเมื่อ ตรวจกลุ่มวัยรุ่นชายก็จะใช้อารมณ์ ใช้อำนาจข่มขู่ ไม่ยอมเชื่อในคำพูดของผู้โดนตรวจ เชื่อ เพียงความคิดของตนเองเท่านั้น บางครั้งผู้โดนตรวจไม่ได้กระทำความผิดใดๆ เจ้าหน้าที่ก็ พยายามยึดข้อหา อย่างน้อย 1 ข้อหา เพื่อสร้างผลงานให้ตนเอง ดังนั้นจึงไม่ใช่เรื่องแปลก เลย ที่จะมีการจับแพะมากกว่าจับผู้กระทำผิดตัวจริง ซึ่งถือว่าเป็นการสร้างความเดือดร้อน ให้กับประชาชนอีกทางหนึ่งที่ประชาชนไม่ต้องการ

ถือได้ว่าการที่เจ้าหน้าที่เข้ามาดูแลประชาชนในพื้นที่และเข้ามาเพื่อลดความรุนแรง

แระจากเหตุการณ์สามจังหวัดนั้น ให้ผลเสียมากกว่าผลดีแก่ประชาชนรวมถึงยังสร้างความเดือดร้อนมากขึ้นอีกด้วย

ความเห็นในมุมข้าราชการในพื้นที่

ข้อมูลอีกแหล่งข่าว เป็นข้าราชการผู้ไม่ประสงค์ออกนาม ให้สัมภาษณ์เมื่อตุลาคม 2556 ระบุว่า การที่มีเจ้าหน้าที่ทหารและตำรวจเข้ามาปฏิบัติหน้าที่เพื่อดูแลและคืนความสงบสุขให้กับประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ นั้น ถือเป็นเรื่องที่ไม่จำเป็นต้องมี เพราะเจ้าหน้าที่ตำรวจในพื้นที่ก็มีอยู่แล้ว ไม่จำเป็นต้องเอาเจ้าหน้าที่จากที่อื่นมาคอยดูแล เนื่องจากยังมีเจ้าหน้าที่มากเท่าไร เหตุการณ์ ความรุนแรงก็ยิ่งเพิ่มมากขึ้นเท่านั้น มีจำนวนเจ้าหน้าที่มากแทนที่จะสร้างความปลอดภัย ความไว้วางใจ กลับสร้างความหวาดระแวงให้กับประชาชนเสียมากกว่า

โดยเฉพาะการตรวจค้นของเจ้าหน้าที่ที่จะเห็นได้ชัดเลยว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่เพื่อผลงานของตนเอง ยิ่งใกล้สิ้นปีก็จะเห็นได้อย่างชัดเจนถึงการปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด ทั้งที่หลาย ๆ วัน หลาย ๆ เดือนที่ผ่านมาไม่เห็นจะปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัดเลย ปล่อยให้ด่านตรวจร้างไปด้านแล้วด้านเล่า อย่างไรก็ตาม โฆษกยังเป็นการกีดขวางทางจราจรอีกด้วย

อย่างที่กล่าวมาว่าจำนวนเจ้าหน้าที่

ยิ่งมาก ความรุนแรงก็ยิ่งเพิ่มตามด้วยนั้น ถือเป็นการสร้างความหวาดระแวงกับประชาชนอย่างมาก จะเห็นได้ว่าที่ใดมีเจ้าหน้าที่ ที่นั่นก็จะมีเหตุการณ์ ไม่ว่าจะเป็น การวางระเบิด ลอบยิง เผา ยางรถยนต์ ช่มชู้ ต่าง ๆ จนบางครั้งยังแอบคิดด้วยซ้ำว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นเป็นเพราะต้องการเจ้าหน้าที่ช่มชู้ให้เจ้าหน้าที่ออกจากพื้นที่ ซึ่งเราสามารถอยู่ได้ โดยไม่ต้องอาศัยหรือพึ่งพาอำนาจของเจ้าหน้าที่เลย **การที่ไม่มีเจ้าหน้าที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ อาจส่งผลในสถานการณ์สงบลงก็ได้**

อย่างเหตุการณ์ที่ผ่านมาไม่นานนี้ ที่มีการวางระเบิดตู้ ATM จำนวน 30 จุด ในสามจังหวัด จะชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนถึงผลเสียของการตั้งด่านตรวจ ว่าถึงแม้ทุกทางเข้าเมืองปัตตานี ยะลา และนราธิวาสนั้น จะมีด่านตรวจ แต่ผู้ก่อความไม่สงบก็ยังสามารถเข้ามาก่อความไม่สงบในเมืองได้อย่างง่ายดาย และยังสามารถหนีหายไปได้ อย่างไร้ร่องรอย ทั้งที่เจ้าหน้าที่ก็มากมาย เป็นร้อยนาย แต่ผู้ร้ายก็หายไปได้ อย่างล่อนวลจิงพุดได้ว่า ไม่จำเป็นต้องมีเจ้าหน้าที่มากมาย ให้นุ่นวาย เพราะถึงมีเจ้าหน้าที่ เหตุการณ์ก็ยังคงเกิดขึ้นได้อย่างง่ายดาย รวมทั้งยังสามารถหลบหนีได้อย่างไร้ร่องรอยอีกด้วย

จากมุมมองของประชาชนที่มีต่อเจ้าหน้าที่นั้น

จึงเป็นมุมมองในแง่ลบเสียมากกว่า เนื่องจากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เองที่ไม่สามารถทำให้ประชาชนเกิดความไว้วางใจ เชื่อใจในการอาศัยอยู่ร่วมกันในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อชีวิต เช่นพื้นที่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ความเห็นจากคนในร้านน้ำชา

แหล่งข่าวที่เป็นประชาชนในร้านน้ำชาแห่งหนึ่งซึ่งผู้ไม่ประสงค์ออกนามเช่นเดียวกันให้สัมภาษณ์เมื่อ ตุลาคม 2556 ระบุว่า ชาวบ้านในร้านน้ำชาถือเป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารที่น่าเชื่อถือและตรงไปตรงมามากที่สุด จึงเลือกสอบถามชาวบ้านกลุ่มนี้ได้ข้อมูลมาพอสมควรว่า เจ้าหน้าที่ที่เข้ามาดูแลประชาชน รวมไปถึงการคืนความสงบสุขแก่ประชาชนนั้นเป็นผู้ก่อเหตุการณเอง เพื่อสร้างสถานการณ์ให้รุนแรงยิ่งขึ้น เนื่องจากการของบประมาณจะได้มากขึ้นตามความรุนแรงนั่นเอง ซึ่งชาวบ้านไม่ได้ต้องการกลุ่มเจ้าหน้าที่เข้ามาดูแลใดๆเลย เพราะเราสามารถอาศัยอยู่กันเองได้ ภายใต้กรอบของศาสนา ความรุนแรงจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อเจ้าหน้าที่ออกปฏิบัติงานกันมากมาย และเกิดเฉพาะจุด เฉพาะช่วงเวลา และที่สังเกตเห็นได้อย่างชัดเจนนั่นคือ วันสำคัญทางศาสนา ในสถานที่ปฏิบัติศาสนกิจ อย่างมัสยิด เป็นต้น ใครก็รู้ว่าไม่สมควรทำบาป แต่กลับมีการลอบยิงกัน ฆ่ากันตายโดยไม่เกรงกลัวต่อพระเจ้า นั่นหรือที่คิดว่าชาวบ้านมุสลิมเขากระทำกัน!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

อย่างเช่นสถานการณ์หลายๆครั้งที่เกิดขึ้นนั้น เมื่อมีจับผู้ต้องสงสัยได้ ก็ถามเพียงแต่ว่า กระทำทำไม? ใครผู้ว่าจ้าง? เป็นต้น โดยไม่ฟังเหตุผลเลยว่าเขาเป็นผู้กระทำหรือไม่อย่างไร ใช้ความเชื่อของตนเอง ในการตัดสินใจจับกุมทุกครั้ง ดังนั้นโดยส่วนใหญ่แล้วผู้ที่ถูกจับกุมในคดีความมั่นคงนั้น เป็นแพะรับบาปกันทั้งสิ้น

มนุษย์ที่อาศัยอยู่บนโลกทุกคนย่อมมีทั้งคนดีและไม่ดี แต่สำหรับในพื้นที่ที่มีความรุนแรงเช่นนี้ คนที่อาศัยอยู่ตั้งแต่กำเนิดนั้น สามารถให้ความไว้วางใจเชื่อใจกันได้ แต่กับเจ้าหน้าที่ที่เพิ่งเข้ามาอาศัยในพื้นที่จะได้รับความไว้วางใจจากประชาชนน้อยมาก เนื่องจากเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ เป็นคนนอกพื้นที่ ต่างศาสนา แล้วเมื่อเข้ามาอาศัย ยิ่งทำให้สถานการณ์เพิ่มความรุนแรงมากขึ้น ก็ยิ่งส่งผลให้ประชาชนมีความคิดในแง่ลบต่อเจ้าหน้าที่มากขึ้นไปด้วย และการตั้งด่านตรวจ ปฏิบัติหน้าที่ที่ไม่เคร่งครัด ไม่เข้มงวด แล้วนั้นส่งผลให้เจ้าหน้าที่เป็นคนไม่ดีในสายตาประชาชน ไม่จำเป็นต้องมีด่านตรวจในเมื่อไม่ได้รับประโยชน์ใดๆจากด่านตรวจเลย ผู้ร้ายสักคนก็ไม่เคยจับได้ที่ด่านตรวจเลย

ดังนั้นกล่าวได้อย่างชัดเจนเลยว่าประชาชนในพื้นที่ไม่ต้องการเจ้าหน้าที่ ถ้าภาค

รัฐถอนเจ้าหน้าที่ทั้งหมดออกจากพื้นที่ได้จะเป็นการดีต่อประชาชน และเจ้าหน้าที่ด้วยที่ไม่ต้องเอาชีวิตมาเสี่ยงอันตรายในพื้นที่ที่มีความเสี่ยง และมีความรุนแรงเพิ่มขึ้นทุกวันเช่นนี้ และคิดว่าถ้าเจ้าหน้าที่ถูกถอนกันหมดสถานการณ์ความรุนแรงก็จะเบาบางลงอย่างเห็นได้ชัดเลยทีเดียว

ผลกระทบด้าน.....

ผลบวก การตั้งด่านตรวจของเจ้าหน้าที่เป็นผลดี ที่ช่วยคุ้มครองดูแลประชาชนในพื้นที่ ถือได้ว่าเป็นหูเป็นตา คอยสอดส่องสิ่งแปลกปลอมที่จะเข้ามาในพื้นที่ สร้างความสบายใจต่อการดำเนินชีวิตประจำวันมากพอสมควร

ผลลบ การตั้งด่านตรวจ แต่ไม่มีการทำงานของเจ้าหน้าที่ หรือไม่มีการประจำของเจ้าหน้าที่ การตั้งด่านก็ไร้ประโยชน์ รวมถึงยังส่งผลกระทบต่อประชาชนที่ใช้เส้นทางสัญจรไปมาบริเวณนั้นด้วย และหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ก็ไม่ใช่ว่าเพียงดูแลเรื่องความปลอดภัยจากเหตุการณ์เท่านั้น แต่ยังต้องดูแลทุกเรื่องที่ส่งผลกระทบต่อประชาชน หรือเรื่องที่สร้างความเสียหาย ความเดือดร้อนต่อประชาชนไม่ว่าจะด้านใดก็ตาม รวมถึงต้องปฏิบัติหน้าที่อย่าง

เคร่งครัดและต่อเนื่องสม่ำเสมออีกด้วย

นอกจากนี้ยังสร้างความหวาดระแวงต่อประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียงกับการตั้งด่านตรวจ เนื่องจากที่ใดมีเจ้าหน้าที่ ที่นั่นจะมีเหตุการณ์เกิดขึ้นแล้ว ก็ยังเกิดขึ้นรุนแรงมาก สร้างความสูญเสียมากมาย แล้วการตั้งด่าน ไม่ได้ส่งผลดีใดๆเลย เพราะผู้ร้ายคงไม่ขับรถผ่านด่านตรวจเพื่อให้ตนเองโดนจับได้ แล้วถ้าจะผ่านด่านตรวจคงไม่ผ่านด้วยภาพลักษณ์ที่คล้ายคลึงกับภาพในกล้องวงจรปิดที่เป็นหลักฐานเพียงชิ้นเดียวที่มีของเจ้าหน้าที่ และที่สำคัญเจ้าหน้าที่ในด่านตรวจนั้นก็ปฏิบัติหน้าที่อย่างไม่เข้มงวด หละหลวมต่อหน้าที่ จึงไม่ใช่เรื่องแปลกหากผู้ร้ายจะหนีไปโดยไร้ร่องรอยได้

อย่างง่ายดาย

เจ้าหน้าที่ที่จะได้รับความไว้วางใจจากประชาชนในพื้นที่ได้นั้น ก็ต่อเมื่อสามารถแสดงให้เห็นว่าการที่เจ้าหน้าที่เข้ามาปฏิบัติงานในพื้นที่ ส่งผลให้เหตุการณ์ความรุนแรงลดลงอย่างเห็นได้ชัด และรวดเร็วอย่างคาดไม่ถึง เท่านั้นประชาชนก็จะมอบความไว้วางใจแก่เจ้าหน้าที่ และเจ้าหน้าที่ก็จะได้รับความร่วมมือจากประชาชนอย่างเต็มที่ และการ

ปฏิบัติหน้าที่ก็ง่ายมากขึ้น ความสูญเสียก็จะลดน้อยลง จนสามารถกลับคืนสู่ความสงบสุข
อย่างเดิมได้ไม่ยาก

ปิดฉากล่อง “จากแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความไว้วางใจ”

(Shea,1994) กล่าวว่า ความไว้วางใจเป็นส่วนผสมอันมหัศจรรย์ในชีวิตองค์การ
กล่าวคือ เป็นน้ำมันหล่อลื่น ช่วยลดความผิด เป็นตัวเชื่อมส่วนที่แตกต่างกันเข้าไว้ด้วยกัน
เป็นตัวเร่งให้การกระทำสะดวกขึ้น

การตั้งด่านตรวจในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้้นั้นมีความสำคัญมาก เพื่อเป็นการ
ดูแล ป้องกัน ไม่ให้เกิดความรุนแรงขึ้นกับประชาชน รวมถึงเจ้าหน้าที่เองก็ตาม แต่การตั้ง
ด่านตรวจนั้นมีมากมายเกินไป ระหว่างทางตลอดระยะทาง ไม่กี่กิโลเมตร ก็ต้องเจอด่าน
ตรวจ แล้วทุกด่านที่เจอคือ ไม่มีการตรวจค้นใดๆ ไม่มีแม้แต่เจ้าหน้าที่ยืนอยู่ที่ด่าน มีเพียง
ด่านร้างๆ ที่เป็นสิ่งกีดขวางทางจราจร ทำให้เสียเวลาในการเดินทาง และสร้างความน่า
รำคาญให้กับผู้ที่สัญจรไปมา ถึงแม้บางด่านจะมีเจ้าหน้าที่คอยคุ้มกัน สิ่งที่เจอก็ไม่ต่างกัน

อย่างดิฉันที่มีด่านตรวจหน้าปากซอยทางเข้าบ้านนั้น จะเห็นได้ว่า ดิฉันไม่เคยโดน
ตรวจเลยสักครั้ง เหตุผลอาจเป็นเพราะ ดิฉันเป็นผู้หญิง จึงไม่มีการตรวจค้นใดๆ ซึ่งก่อนหน้านี้
ดิฉันไม่เคยสนใจเลยว่าเรามีการตั้งด่านตรวจหน้าปากซอย เรามีการตรวจเข้มงวดเพียงใด
แล้วเราปฏิบัติงานอย่างไรบ้าง ขอแค่เพียงไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับครอบครัวของดิฉัน
ก็เพียงพอ แต่เมื่อไม่นานมานี้เอง ด่านตรวจได้สร้างความเดือดร้อนให้กับครอบครัวของดิฉัน
คือ การที่คุณแม่และน้องชายของดิฉันเกิดอุบัติเหตุที่ด่านตรวจ ได้รับบาดเจ็บสาหัส แต่คุณ
กรณีกลับหนีรอดไปได้

หลังจากนั้นดิฉันจึงไม่ชอบเจ้าหน้าที่ ไม่ชอบการตั้งด่านตรวจของเจ้าหน้าที่ ดิฉันจึง
ได้สังเกตการปฏิบัติงาน ซึ่งถือได้ว่า เป็นการปฏิบัติหน้าที่ที่หะหลวมอย่างมาก เนื่องจาก
มีการตรวจบ้าง ไม่ตรวจบ้าง และไม่เคยจับคนร้ายได้เลย อย่าพูดถึงคนร้ายที่ก่อความไม่
สงบเลย แม้แต่คนร้ายที่ทำผิดกฎหมายเล็กๆ อย่างกรณีคุณแม่กับน้องชายของดิฉันยังจับ
คนร้ายไม่ได้ แล้วประชาชนตัวเล็กๆ ที่ไม่มีกำลัง ไม่มีอำนาจที่จะต่อสู้กับผู้ร้ายได้นั้นจะฝาก
ชีวิตไว้กับเจ้าหน้าที่ได้อย่างไรในเมื่อการทำงานของเจ้าหน้าที่ที่ผ่านมา ส่งผลให้เห็นอย่าง
ชัดเจนอยู่แล้ว

ความไว้วางใจที่ประชาชนมีต่อเจ้าหน้าที่นั้นมีน้อยมาก เนื่องจากหลากหลายปัจจัย
โดยปัจจัยหลักๆ คือ การหะหลวมต่อการปฏิบัติหน้าที่ การไม่ประสพผลคาดหวังในการ

ปฏิบัติหน้าที่ และการที่เจ้าหน้าที่โดยส่วนใหญ่เป็นคนต่างพื้นที่นั่นเองถือเป็นการยาก ที่ จะได้รับความไว้วางใจจากประชาชน แต่ถ้าได้รับความไว้วางใจจากประชาชนแล้วนั้น การ ปฏิบัติหน้าที่ใดๆ ก็เป็นเรื่องง่ายมาก เนื่องจากเจ้าหน้าที่และประชาชนได้ร่วมมือกัน อย่างที่ (Shea, 1994) ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น

ประชาชนในพื้นที่หวังเป็นอย่างยิ่งต่อความสงบสุขดังเดิมที่เคยมีมาแต่อดีต ซึ่ง ความสงบจะกลับคืนได้ต้องได้รับความร่วมมือทั้งทางภาครัฐและประชาชน ที่ปฏิบัติหน้าที่ ด้วยความเข้าใจซึ่งกันและกัน เคารพ รั้งฟังในความคิดเห็นและข้อเสนอของอีกฝ่ายด้วย ความเต็มใจ แล้วพร้อมปฏิบัติตามข้อเสนอที่เหมาะสมที่สุด เพื่อปลุกประชาชนให้ตื่นจาก ความฝันร้ายที่น่ากลัวเช่นนี้ เพื่อความสงบสุข และความภาคภูมิใจของประชาชนในพื้นที่ สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

...ปริศนาถูกเปิดเผยในที่สุด ล็อกกุญแจ...

New Media & ไลฟ์ใต้ :

Share ความเข้าใจ หรือ

Like..ความรุนแรง

ตอน 2

“การใช้สื่อใหม่ นอกจากกดไลค์ กดแชร์ จะมีการอย่างอื่นอีกหรือไม่ ตัวอย่างที่เห็นได้ชัด กรณีเชื่อนแม่วงค์ เป็นกรณีที่น่าสนใจ เพราะยังมีกลุ่มพลเมืองหนึ่งที่บอกว่ามันถึงเวลาแล้วที่พลังประชาชนต้องออกมามีบทบาทออกมาแสดงตัวสักที ซึ่งเป็นตัวอย่างที่เราจะเห็นได้ชัด เกี่ยวกับเรื่องของพลังสื่อใหม่ในแง่พลังเชิงบวก และก็มีกรณีให้ศึกษาเยอะแยะมากมายที่สื่อใหม่สามารถสร้างกระแสและปลุกคนให้ตื่นในเชิงรูปธรรมตามที่คุณเข้าร่วมถามระหว่างวิทยากรร่วมสนทนากัน”

เป็นแง่คิดต่อเนื่องจากเวทีปาตานี คาเฟ่ หัวข้อ New Media : กดไลค์สื่อใหม่ กดแชร์ปัญหาไฟใต้ ซึ่งก่อนหน้านี้ในตอน 1 ได้นำเสนอแง่มุมทางด้านหลักวิชาการไปแล้ว โดย ผศ.ดร.วลักษณ์กมล จ่างกมล คณะบดีคณะวิทยาการสื่อสาร มอ.ปัตตานี มาถึงตอนนี้ จะกล่าวถึงภาพรวมของเนื้อหาจากวิทยากร อีก 2 ท่าน คือ อ.ฮาร่า ชินทาโร ที่จะมาร่วมแชร์ประสบการณ์ที่ได้จากการใช้สื่อใหม่ และร่วมขบคิดไปกับมุมมองของนักสื่อสารอาชีพ มูฮำหมัด ดือราแม

อ.ฮาร่า ชินทาโร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มอ.ปัตตานี เริ่มต้นด้วยเล่า

ประสบการณ์ ในการใช้สื่อใหม่ในด้านที่ก่อประโยชน์กับปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ “เมื่อครั้ง เอกสารชิ้นหนึ่งจาก ตัวแทนกลุ่มที่อ้างว่าเป็นตัวแทน BRN (ขบวนการแนวร่วมปฏิวัติแห่งชาติมลายู ปาตานี) เสนอต่อตัวแทนรัฐไทย ซึ่งมีข้อความภาษามลายูที่เขาเขียนว่าสันติภาพไม่เกิดขึ้นตราบใด สิทธิความเป็นเจ้าของเขาไม่ถูกยอมรับ เมื่อมีการรายงานในสื่อกระแสหลัก ก็ใช้คำนี้โดยไม่รู้ว่คำแปลนี้มาจากไหน ซึ่งรายละเอียดในเอกสารแสดงให้เห็นถึงความพร้อมของ BRN ที่จะเขาถึงโต๊ะเจรจาซึ่งมันคนละเรื่อง ผมเห็นว่าอันตราย เพราะฉะนั้นพวกนี้ใช้เฟสเพื่อจะโจมตีนักข่าว แต่ผมก็พยายามที่จะลงโพสต์ต่างๆ เช่นกัน แต่ใช้สร้างความสำเร็จเกี่ยวกับเนื้อหาที่ถูกต้อง

ด้วยเหตุการณ์ข้างต้น อ.ชินทาโรจากสิ่งที่อาจารย์มองเห็นสถานการณ์บางอย่างที่กังวลว่าจะเกิดความเข้าใจผิดตีความข้อเสนองของ BRN การตีความของสื่อกระแสหลัก และใช้วิธีการของงานตัวเอง คือเป็นอาจารย์สอนภาษามลายูและสื่อใหม่ที่ใช้คือเฟสบุคในการนำเสนอทำความเข้าใจต่อสาธารณธิบายของ อ. ได้รับการนิยมนเอาไปขยายต่อจนสุดท้ายสื่อกระแสหลักเห็นว่ามี ความสำคัญเป็นที่มาของการขยายประเด็นต่อ เพราะฉะนั้นเราก็จะเห็นการทำงานร่วมกันของสื่อโซชิยลมีเดียและสื่อกระแสหลัก ซึ่งเป็นครั้งแรกที่อาจารย์ชินทาโรพบเจอเชื่อมโยงกัน

อย่างไรก็ตามจากการเข้าไปมีส่วนร่วมกับเหตุการณ์ดังกล่าวก็ทำให้บางฝ่ายที่

ไม่ชอบ ไม่เห็นด้วย จึงมีการโจมตีตนเองผ่านโซเชียลมีเดีย คือ มีการอ้างบางคำพูด บางประโยค และใส่รูป เติมแต่ง จนทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจไปอีก นี่คือปัญหาที่เกิดขึ้นในโซเชียลมีเดีย ผู้ใช้โซเชียลมีเดียมีแนวโน้มที่จะบริโภคสื่อแต่ส่วนหนึ่งก็บริโภคสื่อตามใจชอบของตนเอง

นอกจากนี้ ยังมีอีกมุมที่สำคัญในโลกโซเชียลมีเดีย คือจะมีการกดไลค์อย่างเดียวไม่มีแบบอื่น เพราะอะไรเราก็ต้องเข้าใจว่าโซเชียลมีเดียเป็นองค์กรเชิงพาณิชย์ด้วยเช่นเดียวกัน ทำไมมีแต่กดไลค์ เมื่อคนกดไลค์เรารู้สึกอย่างไร น่าจะรู้สึกดีใช่หรือไม่ และถ้ามีคนกดไลค์เยอะๆ เราจะรู้สึกอย่างไร นี่ก็เป็นยุทธศาสตร์ของเขานะที่จะทำให้ผู้ใช้ใช้เฟสต่อไป ในทางกลับกัน ถ้ามีคนกดไม่ชอบก็จะทำให้เบื่อและไม่เล่น

นอกจากนี้อาจารย์ชินทาโรยังมองว่าในโลกโซเชียลมีเดียนี้ อีกด้านหนึ่งก็ทำให้ความสุภาพหายไป ความความเป็นมนุษย์ก็หายไป บางคนเมื่อเขาเห็นภาพศพคนแก่ๆ ที่ถูกยิงตายจากเหตุการณ์ แล้วก็มีการโพสต์ว่าอยากมีแบบนี้ทุกวันเลย และมีคนกดไลค์หลายร้อย ตรงนี้แสดงความเป็นมนุษย์หรือเปล่า เห็นชัดว่าเมื่อเราอยู่ในโซเชียลมีเดียเรามั่นใจว่าคำพูดของเราไม่ต้องรับผิดชอบอันนี้ก็เป็นกันทั่วโลกนะที่ผู้ใช้มักจะไม่มีความรับผิดชอบน้อยต่อตัวเอง

ทางด้าน **มุฮัมมัด ดือราแม ผู้ช่วยบรรณาธิการโรงเรียนนักข่าวชายแดนใต้** ซึ่งโดยหน้าที่ก็เป็นนักข่าวช่องทางที่ใช้ คือสื่อใหม่และสื่อเก่า รูปแบบที่ใช้เว็บไซต์ มุฮัมมัดบอกว่า ที่ตนเองโตมาซึ่งจะเป็นสื่อเก่าและในสังคมออนไลน์มีส่วนที่จะสนับสนุนหรือสวนขยายจากสื่อกระแสหลัก ขณะที่คนทำงานสื่อปัจจุบันหลังจากสื่อนำเสนอแล้วก็จะไปโพสต์เพื่อให้คนได้มาแชร์และขยายประเด็นหรือเนื้อหาออกไป

“ถ้าพูดถึงเฟสบุ๊ค ผมคิดว่าจริงๆ ก็คงมีน้อย คนที่อ่านข่าวในเฟสบุ๊ค ส่วนใหญ่ก็จะเป็นเรื่องสนุกๆ กดไลค์บ้างอะไรบางอย่างและเป็นการพักผ่อนส่วนหนึ่งได้ ประโยคจากการแชร์ข้อมูลของเพื่อนบางเรื่องก็เป็นเรื่องใหม่ๆ ได้ติดต่อได้ขยายความต่อ ผมคิดว่าประโยชน์ของเฟสบุ๊คของคนทำงานสื่อ เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เราได้คิดประเด็นต่ออย่างกรณีของอ.ชินทาโร พูดเขาแปลผิดที่จริงเขาไม่ได้แปลแต่เขาสรุปเอาเองและเราก็เห็นประเด็นนี้ผมก็โทรหา อาจารย์ขอสัมภาษณ์ประเด็นนี้เนื้อหาของข่าวที่ถูกต้องเมื่อถูกนำเสนอและสื่อต่างๆ ก็ขยายความออกไปผมว่ามันช่วยเติมเต็มในการทำงานในประเด็นที่เรามองไม่เห็น”

ขณะเดียวกันก็มีคำถามว่าการมีโซเชียลมีเดีย ก็ทำให้นักข่าวลงพื้นที่น้อยลง ทำงาน

น้อยลง ซึ่งอาจเป็นไปได้ทั้งผลเชิงลบหรือบวก ในมุมมองที่เป็นนักข่าว

มุฮำหมัด อธิบายว่า โดยลักษณะของคนทำข่าวมันต้องรุกข่าว ไม่ลงพื้นที่มันก็ไม่ได้ข่าวแต่ว่าปัจจุบันในสังคมมันมีสื่อเยอะ สื่อออนไลน์ ทำให้ประเด็นการรับรู้ของมูลมามี 2 ทาง

“การทำข่าวการลงไปเก็บข้อมูลของนักข่าวมันก็ง่ายขึ้น รู้พิกัดมากขึ้นเมื่อเราไม่เข้าใจประเด็น ทำให้ได้เห็นกลุ่มเป้าหมายได้เร็วขึ้นมันมีส่วนช่วย คือหมายถึงไม่ได้ไปสัมภาษณ์มั่ว เก็บประเด็นมั่ว ค่อยมาทำอีกที แต่โซเชียลมีเดียได้กรองแล้วว่าจะไปสัมภาษณ์ประเด็นอย่างไรให้ขยับประเด็นอย่างไรให้มันชัดเจน และก็อีกส่วนหนึ่งถ้าพูดถึงสื่อจริงๆก็เป็นช่องนำเสนอทางเลือก อย่างโรงเรียนนักข่าวติสลาตัน อย่างตัวองค์กรมันมีข้อจำกัดเยอะไม่ได้เป็นอย่างสำนักข่าวใหญ่ๆที่เขามีคนทุกจังหวัด เมื่อมีเหตุการณ์เขาจะเข้าถึงสถานการณ์ได้เร็ว แต่สื่อกระแสรองสื่อทางเลือก เข้าพื้นที่ได้ช้า ซึ่งจะทำให้เห็นว่าทำงานหน้าคอม หรือทางโทรศัพท์หรือเปล่า อันนี้เนื่องจากเดิมมันมีข้อจำกัดจริงๆ แล้วสื่อต้องลงพื้นที่และเมื่อมีเทคโนโลยีใหม่ๆมองจากมุมนี้ทำให้นักขวาลดเสียก็ได้”

นอกจากนี้อีกประเด็นหนึ่งของสื่อใหม่ กับความเป็น 3 จขต. มุฮำหมัด เห็นว่า

ถ้าเป็นคนมาอายุเรามีโอกาสที่จะนำเสนอตัวตน เราประเด็นที่สำคัญในพื้นที่ให้สังคมได้รับรู้ก็มาก

“อันนี้เรามีความสามารถหรือที่เราใช้โอกาสนี้ในการขายประเด็นข้อมูลมาน้อยเพียงไหนเราสามารถที่จะเขียนเนื้อหาให้มีความน่าสนใจดึงดูดให้คนมาอ่านได้มาน้อยแค่ไหน

“อีกประเด็นหนึ่ง เนื่องจากที่ทีมงานผมติดกับอยู่ในโลกเสมือนเราจะมองในตัวบุคคลผ่านสื่อออนไลน์ถ้าเราอยู่กับมันมากๆ เหมือนหมกหมุ่นขณะที่โลกความจริงมันคนละเรื่อง ที่จริงเฟสบุค ผมไม่อยากจะให้มีเพียงกดไลค์ มันจะมีโกรธ โมโห แต่ว่าเฟสทำให้คนมีอารมณ์เดียว คือ ถูกใจกับไม่ถูกใจซึ่งมันไม่ใช่ ซึ่ง การกดไลค์ มันไม่ได้แปลว่าถูกใจก็ได้มันมีหลายอารมณ์และอีกอย่างมันสลายช่องว่างความจริง แต่ช่องว่างก็มีระดับของมัน ซึ่งพอที่คนอยู่กับมันมากๆ ในโลกออนไลน์ ทำให้เราก็อ่านเอนินสัยในโลกออนไลน์มาใช้ข้างนอกบางทีก็เป็นผลเสีย” ผู้ช่วย บก.โรงเรียนนักข่าวฯ กล่าวทิ้งท้าย

ฉันใดก็ฉันนั้น เรื่องของ สื่อใหม่ยังมีประเด็นอีกมาก ที่ยังต้องเฝ้าสังเกต ตั้งคำถาม และหาคำอธิบาย ไม่ว่าจะเป็น การกดไลค์กดแชร์ในเฟสบุค ในแง่กฎหมายแล้วว่าอย่างไร ประเด็นต่อมาผลกระทบด้านลบที่เกิดขึ้นในโลกโซเชียลมีเดีย เราควรที่จะ

วางตัวของเราอย่างไร ในประเด็นในเรื่องของกฎหมายที่จริงมีประเด็นที่ต้องพิจารณาเยอะเหมือนกันบางที่การบังคับใช้กฎหมาย บังคับใช้แบบเลือกปฏิบัติอันนี้ในกรณีของการกดไลค์หรือกดแชร์บางกรณีก็ผิดแต่ไม่ได้รับผิด บางกรณีผิดแต่ก็ดำเนินการทางกฎหมาย แม้นอาจจะยังไม่ได้มีการบังคับอย่างจริงจัง ขณะที่เรื่องเช่นนี้เป็นเรื่องใหม่จึงไม่มีฝ่ายไหนมานั่งศึกษาให้เป็นเรื่องเป็นราว แต่ส่วนมากจะมีการศึกษาในแง่สังคมมากกว่า

ขณะที่แง่มุมของจรรยาบรรณสื่อ การนำเสนอข่าว รูป หรือบางประโยคในโลกของโซเชียลมีเดีย ก็ไม่ค่อยจะมีความรักผิดชอบมากนัก แล้วหลักจรรยาบรรณจะอธิบายอย่างไร เช่นเดียวกันแง่มุมของความเป็นสื่อใหม่ที่หลายๆองค์กรพยายามตั้งบรรทัดฐานขึ้นมา สำหรับสื่อมวลชนถ้าตัวเองใช้สื่อใหม่นั้นก็คงจะต้องรักษาความมีจรรยาบรรณความเป็นสื่อมวลชนอีกระดับหนึ่ง แต่เราก็เคยทราบว่าสมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทยเขาก็มีเป็นตัวข้อบังคับทางจริยธรรมออกมาเราเป็นสื่อมวลชนแล้วออกมาใช้สื่อใหม่ต้องทำอะไรบ้าง

อย่างไรก็ตามประเด็นที่เป็นปัญหา และน่าเป็นห่วง ณ วินาที ไม่ใช่เรื่องสื่อหลักที่มาใช้สื่อใหม่ แต่เป็นตัวสื่อใหม่จริงๆ ที่มีนักสื่อสารสมัครเล่นใช้อยู่ในทุกวันนี้.....

เสียงสะท้อน : ภูเก็ต และชายแดนใต้ กับภาวะสมัยใหม่และความล้าสน (ตอนจบ)

ท่ามกลางภาวะสมัยใหม่ของภูเก็ต และความล้าสนของสถานการณ์ชายแดนภาคใต้ พลังของชุมชนที่จะสร้างตัวตนหรือการกำหนดชะตากรรมการดำรงอยู่ในสถานการณ์ ความเป็นไปที่ไม่แน่นอนนั้นนับเป็นสิ่งท้าทายอย่างยิ่งยวดในทุกๆชุมชนท้องถิ่น ซึ่งชิ้นงานเขียนก่อนหน้านีจากวงเสวนา ปาตานี ฟอรัม ได้ชี้ให้เห็นความพยายามและการตื่นตัวของคนมุสลิมภูเก็ตและคนชายแดนใต้ต่อการประคับประคอง

งอัครลักษณะวิถีของตนเองเมื่อครั้งอดีตจนมาถึงปัจจุบัน

มุสลิมภูเก็ต “เพราะผู้เฒ่า ผู้แก่ จึงมีวันนี้”

เป็นความพยายามของผู้เฒ่า ผู้แก่ โดยการการถ่ายทอดอุดมการณ์จากรุ่นสู่รุ่นซึ่งคุณเจริญ ถิ่นเกาะแก้ว คณะกรรมการภูเก็ตจัดการตนเอง ได้กล่าวต่อเนื่องจากตอนแรก (เรื่องเล่า : ภูเก็ต และชายแดนใต้กับภาวะสมัยใหม่และความสับสน) ว่า เรื่องราวในอดีตถือเป็นประวัติศาสตร์ที่จำเป็นอย่างยิ่ง วิญญูชนคนรุ่นหลังต้องทำความเข้าใจกับพื้นเพ ที่มาที่ไปของประวัติศาสตร์ของตน เรายังโชคดีที่มี ผู้เฒ่าผู้แก่ ที่สามารถเล่าเรื่องในอดีตให้แก่เราฟัง

“ครั้งหนึ่งสังคมเกือบล่มสลาย คนเหล่านี้ได้ตั้งสมาคมมุสลิมขึ้นมาในจังหวัดภูเก็ต ไม่ใช่ว่าคนไม่มีการศึกษา มีคนทำงานอยู่ในบริษัทใหญ่โต และยังมีข้าราชการในทุกส่วน เข้ามาร่วมสร้างสมาคมขึ้นมา พยายามเชิญ อาจารย์ จาก กรุงเทพและผู้รู้ในเรื่องต่างๆ มาบรรยาย เพราะได้เห็นชุมชนหนึ่งเกือบล่มสลายอย่างชุมชนบางโรง

“เนื่องจากผู้คนได้ขายที่ดิน แล้วนำเงินมาเพื่อสร้างความหรรษา ให้กับตนเอง หลาย คนไม่มีที่อยู่ ทำให้เราต้องออกมาช่วยกันเพื่อช่วยเหลือพี่น้องกลุ่มนี้ โดยสร้างสหกรณ์ขึ้นมา และพื้นที่ที่อยู่อาศัยให้ จนตอนนี้เรามีสหกรณ์ถึง 2 แห่ง เราไม่ได้มองอิสลามแค่มิติแค่การเข้ามัสยิด แต่เรามองครบทั้ง 3 มิติ เศรษฐกิจ สังคมและการเมือง มีอยู่ครั้งหนึ่งผมกับบังมาโนชเคยร่วมลงการเมืองในพรรคเดียวกัน แต่ท้ายที่สุดก็ต้องแยกกันลง ผมไม่ได้ลง แต่ไปสนับสนุนอีกกลุ่มหนึ่ง ถามว่าเราทะเลาะกันหรือไม่ เราไม่ทะเลาะ เราปรึกษาหารือโดยตลอด ถ้ากลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหลุด แต่ยังมีอีกกลุ่มขึ้นแทนเพื่อทำหน้าที่ดูแลพี่น้องมุสลิม

“นี่คือยุทธศาสตร์ที่เราทำ ถ้าเราไปกองอยู่ที่เดียวหมด มุสลิมก็ไม่มีบทบาทแน่นอน เพราะเราต้องรวมไปอยู่ในทุกกลุ่ม สิ่งที่ผมอยากจะฝากถึงพี่น้องสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เราจงใช้การเมืองมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาสังคม อย่าเอาสังคมไปเป็นฐานเพื่อโต้เถ่าสู่การเมือง เพราะจะทำให้สังคมแตกแยก”

บทเรียนร่วม ภูเก็ต-ชายแดนจังหวัด

บทเรียนของมุสลิมภูเก็ตมันมีอะไรหลายอย่างที่น่าสนใจ แต่จะไปปรับใช้ในจังหวัดชายแดนใต้ได้หรือไม่ ไม่ว่าจะเป็นกลั่นไอความเป็นมลายู หรือการอยู่รวมกันของคนหลากหลายกลุ่ม หลากประเภท อังามศุกรี รัตนเสถียร ให้ความเห็นว่า ตัวเองมาจาก อำเภอเบตง เป็นพื้นที่ที่มีความรุนแรงน้อยกว่าพื้นที่อื่นก็จะเห็นบทเรียนอีกแบบหนึ่งที่แตกต่างจากพื้นที่

อื่น

“ตัวเองเข้าไปใน 3 พื้นที่ที่ไม่ใช่บ้านตัวเองก็แปลกใจ เราเห็นถึงความแตกต่างตอนที่อยู่เบตงเราไม่เคยเห็นความแตกต่างระหว่างเพื่อนมุสลิมที่นั่น แต่ว่าพอไปหลังจากเหตุการณ์เกิดความรุนแรงแล้ว สิ่งที่น่าสนใจคือมันถูกตัดขาดเรื่องมิตรภาพสายสัมพันธ์ความเป็นเครือญาติ แต่ละคนก็เริ่มมีความเป็นปัจเจกชน ความเป็นพี่น้องความเป็นเครือญาติลดลง แต่ที่อำเภอเบตงคนยังมีปฏิสัมพันธ์ คือ โครงสร้างอันหนึ่งที่ที่น่าสนใจซึ่งก็จะคล้ายๆ กับที่นี่ เรื่องระบบของเทศบาล คือ นายกเทศมนตรีเป็นคนจีนและรองนายกเป็นทั้งมุสลิมและไทยพุทธซึ่งองค์ประกอบแบบนี้มันจะช่วยให้เรามีความเข้าใจอยู่ด้วยส่วนหนึ่ง”

บทสำคัญ การพึ่งพาความหลากหลายและรู้จักรักเหง้า คือทางรอดของชุมชน

อ.งามศุภร์ ยังเห็นอีกว่า ยุทธศาสตร์ที่เป็นเครือข่ายและความหลากหลายที่เราจะต้องพึ่งพากัน อันนี้เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ชุมชนอยู่รอดได้แต่ยังไม่แน่ใจว่าหลังปี 47 มีบาดแผลอยู่เล็กน้อยความไม่ไว้วางใจความกลัว มันก็กีดกร่อนความสัมพันธ์อยู่ด้วย คนไทยพุทธที่จะเข้าไปในชุมชนมุสลิมก็กลัว

“ตัวเองเคยลงทำงานที่เกาะสะท้อนที่ตากใบทำงานกับไทยพุทธด้วย เกาะสะท้อนที่ชุมชนไทยพุทธล้อมรอบมุสลิม

มีอยู่ช่วงหนึ่งเขาไม่เข้าไปหากันเลย และการไม่เข้าหากันแบบนี้มันยังมีช่องว่าง พอเราเข้าไป เราเจอประเด็นที่พี่น้องมุสลิมและคนไทยพุทธมีปัญหาร่วมกัน คือ เรื่องชลประทานเป็นสิ่งที่ทำให้คนไทยพุทธและมาลายูมุสลิมกลับมาพูดกันอีกครั้ง เข้าใจอย่างหนึ่ง คือ เราต้องเข้าไปในพื้นที่มันรุนแรงถ้าเราไม่เข้าไปเราจะไม่เข้าใจเราก็จะเห็นความรุนแรงที่มันไม่สัมพันธ์ในเชิงบวก”

อ.งามศุภร์ สะท้อนเกี่ยวกับความแตกต่างอีกประการที่น่าสนใจว่า อย่างน้อยที่ถูกเกิด ภาษายังใช้ภาษาร่วมกัน แต่ที่ 3 จังหวัดใช้ภาษามลายูตัวอักษรยาวีอันนี้ก็เป็นส่วนหนึ่ง และก็คนรุ่นใหม่ไม่สามารถพูดภาษามลายูเหมือนคนรุ่นเก่าได้ซึ่งมองว่าเป็นอุปสรรคในการอยู่ร่วมกัน

“แม้ภาวะที่เหมือนกันจะอยู่กันได้ยังไงถ้ายังไม่รู้จักรักเหง้าของตัวเองเป็นสิ่งน่าเป็นห่วงและยังมีคนใหม่ๆเข้ามาอีก ล่าสุดตอนกลับไปเบตงมีชาวเขาจากเชียงใหม่มาอยู่ในพื้นที่ คือ สิ่งใหม่และเขาจะมีส่วนร่วมยังไงต่อไปในอนาคต ที่นี้มีจุดเด่น เขาว่ากรมีส่วนร่วมความเป็นเครือข่ายมันทำให้เรามีกรอบป้องกันจากทุนที่มันเข้ามา ถึงแม้การท่องเที่ยวที่มีด่านลบแต่มุสลิมภูเก็ทก็ป้องกันเข้าใจว่าใน 3 จังหวัดถึงแม้จะมีมุสลิมแต่ก็อยู่ในสภาวะแตกต่าง แต่ภูเก็ทมีนักท่องเที่ยวเมืองที่เราพูดภาษาเดียวกันได้ กรณีอย่าง

3 จังหวัด การเมืองก็แตก อย่างกรณีที่เกิดเหตุการณ์ตากใบกลุ่มวาทะห์เองก็แตก ซึ่งตอนนี้กำลังจะเกิดมาใหม่เราจะผ่านได้หรือไม่ได้เป็นบทที่น่าสนใจ”

ตกผลึกความคิด สู่การแลกเปลี่ยน

จบการแลกเปลี่ยนมุมมองของ วิทยาสันทนาเพียงแค่นี้มาถึงช่วงการแลกเปลี่ยนความเห็น ความต่างของมุมมองและความคิดของผู้ร่วมสนทนา ซึ่งผู้อาวุโสท่านหนึ่ง มองว่า ปัญหาชายแดนภาคใต้ทุกวันนี้ คือปัญหางบประมาณ เรื่องของโครงสร้าง เรื่องของความไม่เข้าใจกัน ซึ่งงบประมาณลงมาพอสมควร

อาจารย์งามศุภรีให้ความเห็นว่า ถ้าอย่างกรณีของเรื่องของงบประมาณเข้าใจว่าอาจจะต้องเปรียบเทียบก่อนและหลังปี 2547 เข้าใจว่าก่อนปี 2547 สามจังหวัดถูกละเลยจากรัฐส่วนกลาง จนมาถึงพอเกิดเหตุการณ์ คืองบประมาณลงไปมากเกินไป “ปัญหาคือมันไม่สมดุลระหว่างก่อนเหตุการณ์กับหลังเหตุการณ์ และเข้าใจว่าการพัฒนาไม่ได้เกิดจากคนในพื้นที่ มันคือสิ่งที่เป็นปัญหาใหญ่ เช่นหน่วยงานความมั่นคงลงไปพัฒนาชุมชนคือไม่เคยถามว่าชาวบ้านต้องการปลูกหรือไม่ ต้องการเปิดหรือไม่ แต่กลับเอาสิ่งเหล่านั้นไปให้เขา ซึ่งมันไม่ใช่สิ่งที่เขาต้องการ แต่ตอนนี้ก็เข้าใจว่าเจ้าหน้าที่รัฐส่วนหนึ่งเริ่มมีความเข้าใจมากขึ้น

“อย่างอีกกรณีหนึ่ง เรือนาสร้างที่สามจังหวัดก็มีนาสร้างด้วยเหมือนกัน ประเด็นหนึ่งก็คือ พอเราไปสอบถาม ว่าทำไมเด็กๆไปทำงานที่ประเทศมาเลเซีย เขาก็บอกว่า ทำนาไม่ได้ มันไม่มีน้ำ เราก็เลยเห็นประเด็นว่า ชลประทานก็มีปัญหา คือ ชลประทานไม่ได้ไปถามว่า ตรงไหนต้องการ แต่กลับลงไปสร้างเลย ทำให้เกิดปัญหา บางพื้นที่น้ำน้อย แต่บางพื้นที่น้ำมาก มันทำให้คนส่วนหนึ่งก็ไปทำงานมาเลเซีย”

“ส่วนประเด็นการศึกษา หลังจากปี 2547 เพิ่งมีการพัฒนามากขึ้น การให้โอกาสต่อคนมุสลิมก็มากขึ้น คือหลังจากสภาพความรุนแรงที่เกิดขึ้น ฝ่ายความมั่นคงก็ลงไปดูแลเรื่องความปลอดภัย เขาก็ไม่เข้าใจวิถีชีวิตของพี่น้องมลายูมุสลิมที่นั่น เช่น เข้าไปในมัสยิดโดยไม่ได้ออกรองเท้า แต่ระยะหลังก็มีการปรับตัวอย่างการเลี้ยงสุนัขในค่ายทหารหลังมาก็ปรับตัวเป็นเลี้ยงห่าน คือมันเริ่มเข้าใจมากขึ้น จากที่งบประมาณมันน้อย ตอนนั้นงบประมาณมันมากเกินไปและก็มีปัญหา สร้างความน้อยเนื้อต่ำใจให้กับคนไทยพุทธในพื้นที่เหมือนกัน เพราะฉะนั้นมันจะต้องมีความสมดุลในการจัดการบริหาร และการมีส่วนร่วมก็มีความสำคัญ”

ความไม่สงบข้างใน ที่คนนอกเริ่มมองเห็น

ขณะที่คุณเจริญ ก็ร่วมแลกเปลี่ยนว่า ในฐานะที่เราเป็นคนนอกพื้นที่ ผมมองก็ไม่

ในวิชาประวัติศาสตร์ไทย
ผมจึงเริ่มสนใจค้นคว้า ไป
ค้นข้อมูลจาก แหล่งข้อมูล
ในหนังสือ ฮีเกย์ต ปาตานี,
ลังกาสุกะ มันถึงเข้าใจว่า
จริงๆ แล้วรัฐบาลไทยใช้
ความหวาดระแวงและ
ใช้นโยบายผสมกลมกลืน
เหมือนกับที่ทำกับภาค
เหนือ แต่บังเอิญที่นั่นมี
วัฒนธรรม มันเป็นวิถีมลายู
ที่ไม่สามารถแยกออกจาก
อิสลามได้ มันจึงไม่สามารถ
ผสมกลมกลืนเหมือนกับ
เจ้าเมืองฝ่ายเหนือของ
เชียงใหม่”

“เมื่อช่วงหนึ่ง ผมเป็น
นักศึกษาไปทำงานที่นั่นผม
มองเห็นว่า สถานการณ์
หนึ่งมันทำให้กลุ่มหนึ่งได้

เข้าใจว่าเกิดอะไร เพราะสถานการณ์ เอาอีก
แล้ว ระเบิดอีกแล้ว ทำโมเนะ ไม่รู้จักพอ มัน
เหมือนกับว่าเราไม่เข้าใจ

“ตอนผมทำวิทยานิพนธ์ ผมบังเอิญ
ไปเจองานวิจัยชิ้นหนึ่ง ในบทสรุปของงาน
วิจัยชิ้นนั้นบอกว่า รัฐบาลไทยขึ้นควบคุม
ดินแดนสามจังหวัดได้อย่างราบคาบ ผมอึ้ง
แสดงว่าที่ผ่านมาเราไม่เคยรู้อะไรที่เป็นจริง

ประโยชน์ เช่น ต้องรู้ว่าพี่น้องเราสามจังหวัด
การศึกษาโอกาสน้อยมาก สาวๆ ก็มุ่งไต่สูงๆ
ปาตะไปตัดอย่างหัวรุ่ง พวก อส. ทหารพราน
ที่เดินอยู่ในป่าก็ไปข่มขืน พอข่มขืนเสร็จไป
แจ้งความ ตำรวจก็ทำอะไรไม่ได้ เพราะใช้
กฎหมายพิเศษ ทหารใหญ่มาก หลายครั้ง
หลายคราวชาวบ้านทนไม่ได้ จึงรวมกลุ่มกัน
ก็ชุมนุมเจ้าหน้าที่บางกลุ่มชาวก็ออกมาว่า

ขบวนการก่อการร้าย แบ่งแยกดินแดน เด็ดชีพเจ้าหน้าที่ ทั้งที่เขาแค่ต้องการความเป็นธรรม เพื่อแก้แค้น แต่มันกลายเป็นสถานการณ์ ผมเคยอยู่ที่ค่ายตำรวจแห่งหนึ่งที่ยะลา ผมอยู่ที่นั่นไม่รู้สักอะไรเลย มันเหมือนกับเด็กเล่นผายาง แต่กรุงเพลงข่าวใหญ่โต เราอยู่ในพื้นที่ เราไม่รู้เรื่องเลย

“เมื่อปี 47 ผมได้ไปทำงานในจังหวัดยะลาผมไปดูแลกิจการวิทยุทุกอาทิตย์ เหตุการณ์ตอนนั้นมันเกิดขึ้นเมื่อโต๊ะครูที่ตากใบโดนยิง แต่แทนที่ฝ่ายรัฐจะหาข้อเท็จจริง รัฐไทยกลับบอกว่า โต๊ะครูคนนี้แหละเอาชาวบ้านมาข่มขู่กำลัง แต่ที่จริงชาวมุสลิมอยากจะเรียนปอเนาะ และเด็กพวกนั้นอยากจะเจอนายกทักษิณ และอยากจะบอกความจริงว่าโต๊ะครูไม่ได้เป็นอย่างที่รัฐเข้าใจ”

“ถามว่าการเกิดเหตุการณ์ถล่มยิงมุสลิมในมัสยิดที่ตากใบมันเกิดขึ้นได้อย่างไร เมื่อเกิดเหตุการณ์ขึ้น ชาวทุกข่าวมันลงบอกว่า มุสลิมทำร้ายพุทธ แต่สถิติรายละเอียดผู้ได้รับผลกระทบออกมา 58.91 นับถือศาสนาอิสลาม และร้อยละ 38 เท่านั้นที่นับถือศาสนาพุทธ แต่สื่อกลับลงบิดเบือนความจริง นี่แสดงให้เห็นความหวาดระแวงที่รัฐไทยมีต่อชนชาติมลายู รัฐไม่เคยยอมรับความแตกต่างในเรื่องของความเป็นอารยะที่เราเคยมีอยู่ก่อน แต่ทำไมเวลาพูดถึงภาคเหนือ เจ้าเชียงใหม่ เจ้าต่างๆ คุณให้เครดิตเขา แต่กลับกันสามจังหวัดคุณพยายามขนย้ายคนจากอิสลามเข้ามาเพื่อที่จะมาสร้างประชากรใหม่ขึ้นมา”

คุณเจริญมองว่า นโยบายสามจังหวัด ถ้าไม่ใช้การปกครองในรูปแบบพิเศษ มันไม่มีทางจบ ภูเก็ตก็กำลังทำเรื่องของการปกครองรูปแบบพิเศษเพราะการปกครองที่มาจากส่วนกลางและรวมอำนาจ ไม่สามารถตอบโจทย์ทุกปัญหาได้ทุกท้องถิ่น ไม่ใช่แค่สามจังหวัดเท่านั้น

“เราไม่ให้เกียรติกับชาติพันธุ์อื่นที่เรามีมาก่อนเรา อารยธรรมปัตตานีเป็นอารยธรรมที่ยิ่งใหญ่ในอดีต ที่ทำมาค้าขาย เป็นเมืองท่าซึ่งมีบันทึก แต่เรากลับไม่เคยพูดถึง พอพูดถึงสามจังหวัด ก็มีสามประโยค คือ ด้อยการศึกษา ยาจน และหัวรุนแรง สิ่งที่ผมอยากจะฝากน้องๆ สามจังหวัด คือ การศึกษาประวัติศาสตร์ไม่ใช่การศึกษาเพื่อมาแก้แค้น แต่ศึกษาเพื่อทำให้ประวัติศาสตร์เหล่านั้นคงอยู่และภูมิใจในมัน และเราจะทำอย่างไรให้เรายืนหยัดอยู่ได้ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก”

คนภูเก็ตอยากเห็น ปาตานีปกครองพิเศษ

ผู้ร่วมสนทนา อีกท่าน แลกเปลี่ยนว่า ตามความรู้สึกของผม ได้มองคนปัตตานีว่าเป็นคนในพื้นที่เดิมที่เป็นมุสลิม ส่วนภูเก็ตเป็นมุสลิมผู้อพยพ ความต่างของผู้อพยพและผู้ที่มี

รากฐาน ผู้อพยพสามารถที่จะปรับโครงสร้างตามวิถีชีวิต ของความเป็นเมือง แต่ปาดานี

“ตามที่ผมได้สัมผัส ผมรู้สึกว่ปาดานีจะอนุรักษ์วัฒนธรรมได้ดีมาก มีความภูมิใจในความเป็นมุสลิม แต่ปาดานียังขาดโครงสร้างการรวมกลุ่มในระดับรากหญ้า ถ้าพูดถึงทรัพยากร ทุนทางสังคมนั้น ปาดานีมีทรัพยากร ทุนทางสังคมไม่แพ้จังหวัดอื่น มีธรรมชาติ วัตถุดิบ เกษตร มีครบ ส่วนปัญหาที่เกิดขึ้นในทัศนะส่วนตัว ผมว่ารัฐแก้ยังไม่ตรงจุด เพราะจริงๆ แล้วรัฐจะต้องยอมรับความเป็นปาดานีแล้วก็สนับสนุนไม่ว่าจะเป็นเรื่องเศรษฐกิจ ความรู้ การศึกษา แล้วก็ให้เขาปรับโครงสร้าง ปฏิรูปสามจังหวัด ตามโครงสร้างที่มีพื้นฐานจากความเป็นมุสลิม เช่นรัฐควรเปิดโอกาสให้เขาปกครองตนเอง ในลักษณะของการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบพิเศษ อย่างพัตยา อย่างกรุงเทพฯ วิธีนี้อย่างน้อยก็น่าจะแก้ปัญหาได้ในระดับหนึ่ง”

เสียงหลง คนมลายู ในภูเก็ต อยากเห็นความจริงใจ

ผู้ร่วมสนทนาคนต่อมา แลกเปลี่ยนว่า ผมเป็นคนยะลา มาอยู่ที่นี้ 16 ปีแล้วจริงๆ แล้วเรื่องนี้มันเป็นปัญหาที่คนส่วนใหญ่ยังไม่ทราบ ในความเป็นคนสามจังหวัด มันมีความรู้สึกที่เกิดขึ้นในใจของพวกเราก็คือว่า รัฐสยามหรือรัฐไทย มีความรู้สึกอคติ เขาแบ่งชั้นของคนสามจังหวัดกับคนไทยส่วน

ใหญ่ ตัวผมเองก็เคยประสบจากการถูกจากเจ้าหน้าที่รัฐ จากนโยบายรัฐสมัยก่อน ผมจำไม่ได้ว่าสมัยนายกไหน ฉะนั้นมันเป็นนโยบายแบบลับที่ไม่ใช่นโยบายที่เปิดเผยโดยทั่วไป ซึ่งมันมีอะไรที่เกี่ยวข้องหลายอย่าง

“วันนี้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ผมสัมผัสได้ว่าจากที่เคยอยู่กับคนที่สนิทกับเจ้าหน้าที่รัฐและฝ่ายขบวนการ ผมมีญาติที่อยู่ฝ่ายขบวนการด้วย เหตุการณ์เกิดขึ้นจากทั้งสองฝ่าย ขบวนการก็มีเหตุในการสร้างเหตุการณ์ขึ้นมาด้วย และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากหน่วยความมั่นคงของรัฐเองที่สร้างสถานการณ์เพื่อผลประโยชน์ เพราะฉะนั้น วันนั้นมันไม่มีลัทธิถ้าวรัฐไม่มีความจริงใจ ในการที่จะแก้ปัญหา ในการที่จะแสวงหาผลประโยชน์ มันชัดเจนมาก มันคือธุรกิจแห่งความตาย เคยมีคำพูดที่ว่าสามจังหวัดคือหลุมฝังศพ

“ขอสรุปว่า ปัญหาสามจังหวัดจากการที่ตนเองเคยใช้ชีวิตอยู่ในสามจังหวัด คือรัฐบาลจะต้องมีความจริงใจ ถ้าไม่มีความจริงใจไม่มีทาง ถ้าคุณจริงใจอย่างเดียว ปัญหาทุกอย่างแก้ได้ ผมยกตัวอย่างว่า เป็นธุรกิจแห่งความมั่นคงบนพื้นฐานของชีวิตของมนุษย์ เพราะว่าเมื่อมีเหตุการณ์ คุณสามารถที่จะดึงงบประมาณได้เต็มๆ โดยใช้นโยบายงบประมาณความมั่นคง”

“ผมมีน้องเขยอยู่คนหนึ่ง ตั้งกลุ่มเลี้ยงแพะ ถ้าไปซื้อตามพ่อค้าตัวละห้า-หกพัน บาท แต่งงบประมาณลงมาให้ซื้อแพะตัวละหมื่นห้า เพื่ออะไร อีกตัวอย่าง ที่บ้านเกิดผม มีโครงการให้สร้างอาคารอเนกประสงค์ในหมู่บ้าน งบประมาณที่เขียนก็คือล้านกว่าบาท แต่คนที่เอางบประมาณมาให้บอกว่า ให้ผู้รับเหมาสร้างในงบประมาณแค่สามแสนบาท อันนี้ผู้รับเหมาเล่าให้ผมฟัง และมีอีกหลายๆโครงการ มันคือการสร้างสถานการณ์ เพื่อผลประโยชน์ ถ้าคุณไม่หวังผลประโยชน์ และจริงใจ แก้ปัญหาได้แน่นอนครับ ฉะนั้น ขอฝากเวทีนี้ถึงรัฐบาลว่า ถ้าคุณจริงใจและไม่มัวคึกกับความเป็นมลายูความเป็นมุสลิม ตั้งแต่อดีต คนมลายูที่เป็นมุสลิมกับคนไทยพุทธ ไม่เคยมีปัญหา แต่หลังจากปี 47 ความรุนแรงมากขึ้น ฉะนั้นถ้าคุณแก้ปัญหาดังนี้ได้ ปัญหาอื่นๆ ก็จะไม่ตามมา”

บทสรุป คือเสียงสุดท้ายจากวงสนทนาน่าจะเป็นสิ่งที่ทุกคนเห็นตรงกัน...

สังคมไทยกับปัญหา ชายแดนใต้

ณ ก้าวย่าง 1 ทศวรรษ (ตอนแรก)

สถานการณ์การเมืองที่กำลังคุเดือด ณ กรุงเทพฯ ต้องยอมรับว่าทำให้กระแส เรื่อง สันติภาพ ปาตานี เงียบลงอย่างเห็น ได้ชัด และเป็นอีกครั้งที่ปัญหาชายแดนใต้ ถูกผลักดันออกไประยะหนึ่งจากการรับรู้ของ สังคมไทย แต่ด้วยปัญหาจังหวัดชายแดน

ภาคใต้ที่ลากยาวมาถึง 1 ทศวรรษ ซึ่งเป็น ระยะเวลาที่ยาวนานที่จะหลีกเลี่ยงไม่ได้ให้ต้องมา นั่งทำความเข้าใจร่วมกันในลักษณะเชื่อมโยง ความเป็นพลเมืองร่วมกันโดยมีโจทย์ใหญ่ สำคัญ คือ ปัญหาชายแดนใต้ท่ามกลางการ รับรู้ของคนในสังคมไทยถูกทำให้โดดเดี่ยว

หรือไม่ หรือยังคงส่งผลกระทบกับการเรียนรู้ของคนนอกพื้นที่ คนนอกที่มีความเป็นพลเมืองเดียวในห้วงปัจจุบันอย่างไร ซึ่งระยะมาถึง 10 ปีไฟใต้ โดยรวมแล้วอะไรคือสิ่งที่สังคมไทยมองเห็น อะไรที่คนในสังคมไทยคิด ความเข้าใจอยู่ ณ จุดไหน ?

นี่คือโจทย์สำคัญของ เวที ปาตานีฟอรัม ร่วมกับคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จ.พิษณุโลก หัวข้อ สังคมไทยกับปัญหาชายแดนใต้ อย่างก้าวทศวรรษความรุนแรง ซึ่งจะนำเสนอโดย นายแพทย์พลเดช ปิ่นประทีป หรือ “หมอพลเดช” เลขาธิการสถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา หนึ่งในบุคคลที่เข้าไปคลุกคลีกับงานประชาสังคมชายแดนใต้ และคุณดอน ปาทาน ผู้อำนวยการฝ่ายการต่างประเทศ ปาตานีฟอรัม ผู้คร่ำหวอดในเรื่องข้อมูลข่าวสารในพื้นที่ทั้งใต้ดิน บนดิน ในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งดำเนินการสนทนาโดย อ.เอกรินทร์ ต่วนศิริ จากคณะรัฐศาสตร์ มอ.ปัตตานี

หมอพลเดช เข้าสู่งานสนทนาด้วยการกล่าวว่า สวัสดิ์ผู้ร่วมเสวนาทุกท่านและต้องขอขอบคุณทางปาตานีฟอรัมที่เริ่มที่จะนำเรื่องราวต่างๆในสามจังหวัดมาเล่ากันฟัง พูดคุยสร้างทัศนคติที่ดี การตระเวนพบปะกับคณาจารย์อย่างวันนี้มาที่มหาวิทยาลัยนเรศวร ครั้งต่อไปอาจไปทางภาคอื่นๆ อันนี้เป็นวิธีการที่ดีมากๆ

“เรื่องไฟใต้ตลอดสิบปีที่ผ่านมา ผมไม่ใช่คนภาคใต้โดยตรงแต่ผมก็เป็นส่วนหนึ่งในการเอาใจช่วยค่อนข้างใกล้ชิดพอสมควรและเข้าไปสัมผัสด้วยตนเอง สิ่งที่เห็นตลอดสิบปีนั้นคือ ความเข้าใจของเพื่อน ภาคประชาสังคมนั้นยังไม่ตรงกันและยังไม่เอื้อต่อกระบวนการแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะการมองของสื่อ ที่นำเสนอออกมานั้นค่อนข้างจะหนัก ตอกย้ำ เช่น คำว่า โจรใต้ นี่ก็เป็นส่วนหนึ่ง ในการเติมเชื้อไฟ”

“ผมคิดว่าสื่อมีบทบาทสำคัญที่ชวนคนอื่นๆ ที่อยู่นอกพื้นที่ได้เห็นข้อเท็จจริงหรือสร้างทัศนะคติเชิงบวกแต่เวลานี้กลับได้ผลตรงกันข้าม สื่อได้สร้างความโกรธแค้นกับพี่น้องที่อยู่นอกพื้นที่ เพราะได้เห็นลูกหลานเสียชีวิตแทบทุกวัน สิ่งเหล่านี้ก็จะนำไปสู่การแก้ปัญหาที่ยากขึ้น

6 รัฐบาล ทางออกยังมีดมน แต่เห็นพัฒนาการ

หมอพลเดช ซ้ำอีกว่า ประการสำคัญที่เห็นได้ชัดมีการเปลี่ยนรัฐบาลไปแล้วถึง 6 ชุดด้วยกันตั้งแต่ปี 47 รัฐบาลของคุณทักษิณ ซึ่งเป็นรัฐบาลชุดแรกที่ใกล้ชิดพอสมควรกับเหตุการณ์ดังกล่าว ตอนนั้นรัฐบาลส่งงบประมาณลง 2 หมื่นล้านเพื่อแก้ไขปัญหา กลับกลายเป็นยิ่งแก้ยิ่งเละ ผมเองถูกดึงลงไปช่วยเช่นกัน ผมได้เดินทางไปรับฟัง 14 เวที และ

รวบรวมข้อสรุป เป็นข้อเสนอส่งไปยังนายก
แต่นายกไม่รับข้อเสนอดังกล่าว

“ผมมีแนวคิดว่าการที่รัฐบาลส่ง
งบมาสองหมื่นล้านบาท เราต้องไปถาม
ประชาชนว่าเขาต้องใช้งบส่วนนี้ในด้าน
ใดบ้าง ผมขอโครงการจากรองนายกฯ
ฝ่ายความมั่นคงในตอนนั้น ขอบ่าจะจัด
กระบวนการระดมความคิดของประชาชน
เพื่อทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และจะ
ทำให้เร็วด้วย โดยผ่านเวที 45 เวที ทั่วประเทศ
ทั่วสามจังหวัด สุดท้ายได้โครงการออกมาและ
นำเสนอรัฐบาล 94 โครงการ เป็นจำนวน
เงินหนึ่งพันกว่าล้านบาท รัฐบาลก็ตอบรับ
เป็นอย่างดี แต่เงินโครงการที่ประชาชนส่ง
ไปถูกส่งลงมาผ่านราชการ โดยที่ไม่ได้ผ่าน
ประชาชนโดยตรง ราชการก็ทำแบบราชการ
มันน่าเสียดายมากที่กระบวนการในการมีส่วน
ร่วมของประชาชนไม่ถึงที่สุด”

รัฐบาลเปลี่ยนมือเป็น คมช. นายก
ออกมาขอโทษต่อเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น
จนทำให้คุณภูมิของความโกรธแค้นลด
ลง ด้วยรัฐบาลนี้มีเวลาน้อยมาก ก็ใช้บริการ
ก.อ.รมน. เหมือนเดิมในการจัดการปัญหา
สามจังหวัด มารัฐบาลที่สาม คุณสมัคแทบ
จะไม่ได้ทำอะไรเลยมั่วยุ่งกับเรื่องข้างบน
จนต้องเปลี่ยนรัฐบาลอีกครั้งหนึ่งเป็นคุณ
สมชาย สองรัฐบาลนี้ไม่ได้ทำอะไรเลย มา
ถึงรัฐบาลคุณอภิสิทธิ์ เป็นพรรคการเมือง

จากได้ กลายเป็นปัญหาอีกอย่างหนึ่งคือการ
รื้อฟื้น คอ.บต. ขึ้นมา

“คุณอภิสิทธิ์ท่านทำหน้าที่ปีสอง
ปีเอง ในช่วงที่ท่านดำรงตำแหน่งอยู่นั้น มี
คนเสนอให้ ตั้งกระทรวงชายแดนได้ขึ้นมา
หมายถึงว่าให้ความสำคัญกับมิติของการแก้
ปัญหาชายแดนใต้ ที่นี้ด้วยเหตุที่ว่ารัฐบาลนี้
มาจากภาคใต้ เขาเชื่อว่าเขารู้ปัญหาดีกว่า
คนอื่น ๆ การรื้อฟื้นปัญหาที่มีน้อย เขาทำการ
แบบความเชื่อของตน โดยมอบหมายให้
คุณถาวร พอรัฐบาลหมดวาระไปรัฐบาลคุณ
ยิ่งลักษณ์ก็มาต่อ ท่านใช้กลไกของ คอ.อต.
คุณทวี พี่แกก็ลุยๆ เอาจานเอาการดี แต่ก็แก
เลือกข้างอย่างชัดเจนดี ที่นี้ก็มาถึงปัจจุบัน
รัฐบาลที่ 7 จะเกิดขึ้นภายในวันสองวันนี้หรือ
ไม่ผมก็ไม่รู้ อันกำลังจะครบ 10 ปี ภายใน 10
ปี จะมีรัฐบาลที่ 7 เกิดขึ้น”

อ.เอกรินทร์ ผู้ดำเนินวงสนทนา
กล่าวขอบคุณ ที่ปูพื้นฐานให้เห็นถึงการ
เปลี่ยนแปลงรัฐบาลทั้ง 7 โดยเฉพาะ
โครงสร้างการทำงาน

“ผมจำได้ตอนที่คุณหมอมาดูเรื่อง
ใต้ช่วงแรกๆ ผมยังเป็นนักศึกษาอยู่ ผมและ
เพื่อนๆ เองซึ่งเป็นกลุ่มแรกๆ ที่ถูกทหารค้น
บ้านเพราะไปทำบทความเรื่องราวของผู้เสีย
หายในเดือนเมษา ผมก็อยู่ในบรรยากาศที่
คุณหมอเล่ามาเหมือนกันในช่วงของการจัด
เวทีต่างๆ ตอนนั้นบรรยากาศครึกครื้นมาก

ดูเหมือนว่าจะมีความหวัง แต่สิ่งที่คุณหมอมพูดทิ้งท้ายไว้ว่า พอโครงการผ่านทุกอย่างแล้ว สุดท้ายก็ไปฝ่ายความมั่นคงและราชการดูแลทั้งหมด ไม่ได้เป็นอิสระอย่างที่เรทำ เลยทำให้โครงการหรือข้อมูลมันบิดเบือนไปจากเดิม และการมีส่วนร่วมของพี่น้องประชาชนในพื้นที่อีกด้วย ผมคิดว่านี่คงเป็นสิ่งที่สำคัญที่ปูพื้นฐานให้เราได้เห็น”

1 ทศวรรษปาตานี บน ความรุนแรงจากรัฐและกลุ่มขบวนการ

อย่างไรก็ตาม ดอน ปาตาน ได้นำพื้นฐานเพิ่มเติมว่า หลายคนชอบพูดถึง 4 มกราคม 2004 จริงๆ แล้วมันมีเหตุการณ์มาเรื่อยๆ แล้วก่อนหน้านี้สักปีสองปี “ตอนนั้นรัฐบอกเป็นแค่โจรกระจอก ผมเองก็ไม่เชื่อ และก็เชื่อว่าอีกไม่นานจะเกิดกลุ่มติดอาวุธรุ่นใหม่ (จูเว) เกิดขึ้น เพราะมันมีเรื่องเล่ามากมาย หลายด้าน เช่น เรื่องอัตลักษณ์ ประวัติศาสตร์ต่างๆ ซึ่งประวัติศาสตร์ที่โน่นกับที่นี่คนละชุดกันแต่มันคือเรื่องเดียวกัน เรื่องเล่าที่เล่าขานกันมานั้นมันไม่เคยหายไป ตอนที่รัฐไทยรบกับคอมมิวนิสต์ ล่มสลายไปพร้อมกับพวกปาตานีมลายู ไทยก็คิดตรงนั้นมันจบไปแล้ว แต่กลุ่มปาตานีมันไม่ใช่กลุ่มพวกลักษณะของคอมมิวนิสต์เลย เรื่องมันเป็นเรื่องของชาติพันธุ์

“ความรุนแรงในรุ่นเก่า รุ่นเก่าเขาแสดงตนเองอย่างชัดเจนว่าใคร มีลักษณะปฏิบัติการอย่างไร เช่น เป็นพวโล เป็นปืออาเอ็น เป็นต้น ถึงอย่างไรก็ตามรัฐไทยก็ยังไม่เข้าถึงข้อมูลเหล่านี้ เข้าถึงได้ยาก เพราะประชาชนให้ความสนับสนุนพวกนี้อยู่ เขาเห็นด้วยกับความรุนแรง เพราะเรื่องเล่าที่ว่า คนสยามคือคนขี้นอกมารุกล้ำ ยึดครอง กดขี่ ไม่มีความเป็นธรรม ดังนั้น กลุ่มต่างๆ เหล่านี้มีหน้าที่ปฏิบัติการปลดปล่อยบ้านเรา (ปาตานี) จากสยาม

ดอน ปาตาน เล่าต่อว่า พอมารุ่นหลังนี้ความรุนแรงมันผิดรูปผิดแบบไป บางครั้ง

มีการเผาวัด ยิงครู แต่ระยะหลังนี้รุ่นหลังพยายามเข้าคุยกับรุ่นเก่าเรื่อยๆ คำถามของผมคือว่า คุณมีอิทธิพลมากน้อยขนาดไหนต่อคนสามจังหวัด “ในระยะแรกความรุนแรงมันเกิดแบบสะเปะสะปะ เพราะขาดตัวควบคุม มาตอนหลังเริ่มจะแน่นขึ้น เขาก็มีกฎเกณฑ์ที่ชัดเจนขึ้นอย่างเช่น ห้ามตีนอกเขตพื้นที่ของมลายู ยะลา ปัตตานี นราธิวาสและ 4 อำเภอของสงขลา ในช่วงปี 2545 จะมีการฆ่าทหารเสร็จแล้วตัดคอ เพื่อยั่วยุทธหาที่เหลือ และก่อให้เกิดความกลัวจนต้องถอนทหารออกไป แต่ทหารกลับรุกเข้าอย่างหนักขึ้น มันก็เลยเกิดความรุนแรง ฉะนั้นผมมองว่าความรุนแรงเกิดขึ้นจากทั้งสองฝ่าย”

“ดังนั้นมันเป็นที่ยากมากสำหรับการที่จะแก้ไขปัญหาละนี้ ถ้าคนไม่เข้าใจถึงบริบทที่เป็นอยู่บอกได้คำเดียวว่าไม่มีทางความขัดแย้งกลายเป็นอาชญากรรม มันเป็นมิติที่ซับซ้อนกันเกิดขึ้นมาใหม่ ถามว่าคนมลายูอยากแยกประเทศหรือไม่ ถ้าความเห็นส่วนตัวผม ผมว่าเขาสามารถอยู่ร่วมกับประเทศไทยได้เพราะกระบวนการติดต่อหาผู้ฟังเกิดมาเมื่อ 50 ปีเอง แต่ที่เขาอยากเป็นส่วนหนึ่งของโลกมาลายา อัตลักษณ์ของเขากับวัฒนธรรมไทยสามารถไปด้วยกันได้ แต่อิสลาม มุสลิม ค่อนข้างที่จะเป็นได้ยาก เพราะมันเป็นศาสนา ในช่วงของ นายกะสอญดี ได้ทำการยุบ ปอเนาะ มันเป็นการข้าม

เส้นเกินไปแล้ว แต่วันที่ 28 กุมภาพันธ์ ปีนี้เกิดขึ้นเป็นครั้งแรก ที่รัฐไทยยอมรับว่าเราต้องมาคุยกัน แต่ความรุนแรงมันก็ยังไม่จบ

เข้าใจรากเหง้า รู้ถึงปัญหา ปรับแก้วิถีคิด

อ.เอกรินทร์ ขอบคุณ คุณตอนมากที่ชี้ให้เห็นรากที่เกิดขึ้นจริงๆ ไม่ใช่เกิดปี 2004 แต่เกิดก่อนหน้านั้นแล้ว ช่วงของคุณทักษิณ ขึ้นมาใหม่ๆ 2544 - 2545 เริ่มมีบรรยากาศของความรุนแรงในขณะนั้น (Narrative) เรื่องเล่า ชุดคำอธิบายความเป็นไทยกับความเป็นมลายูมันต่างกันมากอย่างเช่น Indignity ความเป็นไทย ก็ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และ Indignity ความเป็นมลายูก็ ภาษา ศาสนา ชาติพันธุ์ มันต่างกันมาก มาตุภูมิ แผ่นดินของเขา ความไม่ลงรอยตรงนี้ มันก็ไม่สามารถแก้ไขได้

“ผมเองสอนวิชาการเมืองให้กับเด็กทางใต้ เวลาเขาอธิบายการเมืองมันต่างจากคนส่วนกลางมองมาก อย่างเช่น ฮีโร่ของพี่น้องในพื้นที่เขานั้นไม่ใช่ พระนเรศวรแน่นอน แต่ฮีโร่ของเขานั้นคือหะยีสุหลง ก็มีความรู้สึกต่างกัน แต่ก่อนหน้านี้ความรู้สึกเหล่านี้มันไม่มีสิทธิที่จะพูดในที่สาธารณะได้เลย มันก็ถูกปกปิดและอัดอัดตลอดเวลา มันถูกปกปิดกลายเป็นประวัติศาสตร์อันตรายมาตลอด แต่หลังๆ กล้าพูดมากขึ้น มันก็เลยคลี่คลายลง”

“นอกจากนี้สิ่งที่คุณตอนชี้ให้เห็น

ว่าความรุนแรงมีลักษณะพิเศษ คือ ไม่ให้มีความรุนแรงนอกพื้นที่ปาตานี และมีความต่าง ความรุนแรงที่เกิดในกรุงเทพ และต่างประเทศ สิ่งที่คุณดอนพุดถึงความขัดแย้งเป็นเรื่อง อาชญากรรม พวกนี้เป็นโจรได้รับเงินเพื่อก่อเหตุโดยไม่คำนึงถึงวิธีแบบนี้มันมีอยู่ในระดับ หนึ่งในสังคม แต่ว่าถ้าเราสังเกตมาในหน้าหนังสือพิมพ์มันก็ยังมียู มีวาทกรรมเกิดมาเรื่อยๆ ที่นี้ที่เราจะต้องพุดถึงต่อ คือ สงครามในการพุดที่ล้มเหลวตอนนี้ 28 กุมภาพันธ์ มีการพุดคุยครั้งแรกที่ KL มาเลเซีย จะให้คุณดอนคุยโดยเฉพาะคิดว่าเราทุกคนจะต้องได้รับ ข้อมูล เกี่ยวกับการ พุดคุย หรือบางคนเรียกว่าการเจรจาที่ผ่านๆ มา”

ซึ่งรายละเอียดสามารถติดตามต่อในตอนจบ...

فطانی نور

7

